

DOI: <https://doi.org/10.36059/978-966-397-508-5-61>

Шолудько Олександр, здобувач другого (магістерського) рівня вищої освіти МАУП, Київ, Україна (науковий керівник: доктор філософії (PhD), доцент кафедри дизайну Ю Каменецька)

НОЖОВА КУЛЬТУРА ВІД ДАВНИНИ ДО СЬГОДЕННЯ. СКЛАДАННИЙ НІЖ ЯК ВИРІБ ПРИКЛАДНОГО ДИЗАЙНУ ЧИ ВИТВІР МИСТЕЦТВА

Ключові слова: дизайн ножів, складаний ніж, EDC спільнота, ергономіка, утилітарність, колекціонування

Oleksandr Sholudko, Master's student at MAUP (Interregional Academy of Personnel Management), Kyiv, Ukraine (academic supervisor: PhD, Associate Professor of the Department of Design, Yu. Kamenska)

KNIFE CULTURE FROM ANTIQUITY TO THE PRESENT DAY: THE FOLDING KNIFE AS A CRAFT OF APPLIED DESIGN OR A WORK OF ART

Abstract. This article explores the evolution of knife culture from ancient times to the present, focusing on the folding knife as both a functional design object and an art form. It discusses the knife's significance in human history, the evolution of folding knives within modern EDC (Everyday Carry) culture, and highlights design aspects such as ergonomics, aesthetics, and cultural impact. The article aims to emphasize the role of user-centered design and advanced manufacturing techniques in the development of future folding knives.

Key words: knife design, folding knife, EDC community, ergonomics, utility, collecting

Ніж був одним із перших інструментів, який освоїло людство 2,5 мільйона років тому і відтоді ніж супроводжує людину до сьогодення [1]. Спочатку ніж використовували для полювання і для виживання, потім як інструмент для будівництва укриттів і приготування їжі, згодом навіть стали об'єктами мистецтва.

З часом люди почали експериментувати з різними матеріалами та конструкціями, що призвело до створення більш складних ріжучих інструментів. Сьогодні складанні ножі займають важливе місце в багатьох культурах світу, не лише як інструменти, але й як колекційні вироби, що мають художню цінність та символи ідентичності. Вони представлені в спільнотах повсякденного носіння (EDC). Саме сьогодні складанні ножі EDC набувають все більшої популярності, вони еволюціонували

разом з людським винахідництвом і стали важливою частиною нашого повсякденного життя. Ніж стає предметом не лише за функцією, але й за модою та особистим смаком, відображаючи особистість свого власника, так само як одяг, взуття, аксесуари чи персональний мобільний телефон.

Як студент-дизайнер та дизайнер ножів, я хотів би більше зосередити увагу на сучасних складаних ножах саме з точки зору дизайну. Сучасний дизайн ножів надає великого значення ергономіці та орієнтованості на користувача. Основна увага приділяється створенню ножів, які не тільки відмінно виконують свої завдання, але також є комфортними та інтуїтивними у використанні. Дизайн відіграє вирішальну роль, він безпосередньо впливає на те, як ніж функціонує, відчувається в руці та навіть викликає емоційну реакцію. Ось основні характеристики добре спроектованого ножа:

- Утилітарність: дизайн впливає на те, як ніж виконує свої завдання. Форма і розмір леза, геометрія ріжучої крайки та загальний баланс сприяють його ріжучим якостям та зручності використання.

- Ергономіка: добре спроектоване руків'я забезпечує зручний та безпечний хват, для комфортного використання знижуючи ризик нещасних випадків.

- Естетика: візуальна привабливість ножа може бути джерелом гордості та задоволення для його власника. Гарний ніж може підвищити загальне враження [2].

- Технологічність: підбір матеріалів, урахуванням сучасних технологій у виробництві, надійність, вартість простота (або складність) деталей та конструкцій.

Наступне покоління складаних ножів має орієнтуватися на наведені вище характеристики, щоб задовольнити мінливі потреби та вимоги користувачів.

- Колекціонування та культурна значущість – це інший бік цінності ножів. Складанні ножі мають значну популярність серед колекціонерів. Різноманітність дизайнів або випуски лімітованих серій, ножі кастомного виробництва, або предмети, що мають історичну значущість чи сентиментальну цінність роблять їх бажаними колекційними об'єктами [3].

- Залучення спільнот. З розвитком інтернету та соціальних мереж, почали формуватися цілі спільноти EDC ентузіастів, які захоплюються колекціонуванням, обговоренням та оцінкою дизайну та функціональності ножів. Інтернет-форуми, виставки та клуби спільнот допомагають отримувати відгуки користувачів і проводити реальні тести, що відіграють вирішальну роль у вдосконаленні дизайнів, забезпечуючи відповідність кінцевого продукту потребам і очікуванням користувачів.

Отже, основна мета роботи це створення утилітарних ергономічних та технологічних дизайнів, орієнтованих на користувача, з урахуванням сучасних технологій у виробництві, а також впливу 3D-моделювання, 3D-друку, обробки за допомогою ЧПК (Числове програмне керування). Розвиток в Україні ножової культури та тематичних спільнот, популяризація вітчизняних дизайн продуктів у світі.